

Abaúj és Zemplén bogárfaunájának (Coleoptera) kutatása*

HEGYESSY GÁBOR

ABSTRACT: (Research of beetle fauna (Coleoptera) in Abaúj and Zemplén) The author gives an account of research of beetle fauna in Abaúj and Zemplén from contemporary Hungarian territory. Surveys the published bibliographies from 1875 to date appraises that taking regions of Zemplén mountains, Hernád valley, Bodrogköz and Taktaköz into consideration. Has collected into a list protected and well-known beetle species (Coleoptera) from all regions on the basis of research yet.

A kutatások története

Az abaúji és zempléni tájak bogár-faunisztikai kutatásának kezdetét a 19. század elejére tehetjük. Ekkor (1821) Frivaldszky Imre Kitaibel Pált kísérve járt a Hegyalja területén. Frivaldszky Imre, aki a iskolai tanulmányait Sátoraljaújhelyen kezdte, nyilvánvalóan ekkor is gyűjtött bogarakat. A későbbi fél évszázad jeles entomológusának e területen gyűjtött példányai és adatai az utókor számára elvesztek, illetve azonosíthatatlanok. Később MOCSÁRY Sándor, kutatott Sárospatak és Sátoraljaújhely területén. Megjelent írásában (1875) főleg a Bodrog és a Ronyva alkalomszerű mintavételezéséről számolt be. Ezen kívül a sátoraljaújhelyi gimnázium természettajzi gyűjteményét is megnézte, adatait leközölte. 1869-től Chyzer Kornél, mint Zemplén vármegye tisztifőorvosa, korának egészségügyi feladatain túl bogarakat is gyűjtött. Szinte minden zemplén megyei élőlény érdekelt. 1882-ben kezdte el azt a tematikusan zempléni élőlényekről szóló sorozatát, amely korának úttörő jellegű, magas színvonalú művei közé tartozott. Az „Adatok Zemplénmegye természettajzi ismeretéhez” című sorozat első kötete a halakról szólt. A következő részt a Chyzer által Újhelybe csábított BIRÓ Lajos készítette a zempléni bogarak kutatásáról (1883). Zemplén megye bogárfaunája a korabeli mércével alaposan kutatottnak számított. Két év múlva Chyzer további két kiegészítő cikket írt, ezekkel együtt 2461 bogárfajt tudott kimutatni az egykor a Hernád lapályától a Kárpátok csúcsaiig húzódó Zemplén vármegye területéről. Az egy évtizeddel később megjelent „Fauna Regni Hungariae” (A Magyar Birodalom Állatvilága) bogarakkal foglalkozó részében ezek jelentős mennyiségűek az ország más tájaihoz képest. Ha ugyanekkor a Zempléni-hegység azon abaúji részeinek bogairól akarunk valamit megtudni, amely ma a Zempléni Tájvédelmi Körzet nagy részét magában foglalja, akkor viszont semmit nem találunk. A korabeli Abaúj-Torna megyéből leginkább Kassa közeléből vannak adatok. 1940-ben Csiki Ernő végzett bogárkutatót Füzérradvány környékén, amelynek adatait 1942-ben meg is jelentette. Több száz adatot közölt, sajnos pontos lelőhelyeik nem azonosíthatók. 1954-től a budapesti Természettudományi Múzeum végzett alapos vizsgálatokat az 1960-as évekig. Számos kutató, köztük Kaszab Zoltán, Székessy Vilmos, Endrődi Sebő, Papp Jenő, Erdős József járta a hegységet. Elsősorban Istvánkút környéke és a Kemence-völgy volt vizsgálódásuk

* I. Zemplén-kutató Konferencia, 2006. április 14–15., Tokaj.

helyszíne. Eredményeik zömét ma is a budapesti múzeum állattára őrzi. Csak kisebb egységeik lettek feldolgozva, publikálva.

A Zempléni-hegység, a Hernád-völgy, a Bodrogek és a Taktaköz területéről a teljes bogárfauna ismertté vált fajainak, adatainak összegző listája eddig sem Abauj és Zemplén teljes magyarországi területét figyelembe véve együttesen, sem külön-külön nem készült. Egyes bogárcsoportok, így a lemezescsápú bogarak (*Lamellicornia*) (ÁDÁM & HEGYESSY 1998), a holtyák (*Staphylinidae*) (ÁDÁM & HEGYESSY 2001) illetve a ragadozó vízbogarak (*Dytiscidae*, *Noteridae*, *Halipilidae*, *Gyrinidae*) (ÁDÁM & HEGYESSY 2004) összefoglalója a teljes hazai területről megjelent. Ezekben az előbbi sorrendben 128, 679 illetve 98 faj e tájcsopotról történt kimutatásáról számolhatunk be. A viszonylag jól kutatott cincérek (*Cerambycidae*) abauji és zempléni adatait a Taktaköz és a Hernád-völgy nélkül két dolgozatban (HEGYESSY & KOVÁCS 1998, KOVÁCS & HEGYESSY 2004) találhatjuk meg. Ezek (a Zempléni-hegységből 157 faj, a bodrogekői részről 76 faj) összesítve 159 különböző cincérfaj adatait tartalmazzák. Jelen közleményben a védett fajok listáján további három van. A sokak által kutatott futrinkák (*Carabidae*) zempléni előfordulásairól leginkább a régi adatok jelentek meg nyomtatásban. A Bodrogeköz területére is eső, de szabolicsi területnek számító Tisza-parti faunisztikai kutatások 194 futrinkafaj jelenlétéről számolnak be (HEGYESSY 2002). ELEK Zoltán (2002) a Long-erdő faunájából csak néhány fajt említ. A Bodrogeköz futóbogár-faunájának megjelentetése folyamatban van.

Számos más, nem zempléni területekről, hanem Magyarország területéről származó adatokat közlő cikkben, könyvben találkozhatunk e tájak, főként a hegység bogár-faunisztikai információival. Ilyen pl. CSABAI Z. (2001, 2003a,b), CSABAI Z., BODA P. & MÓRA A. (2003), CSABAI Z., BODA P., MÓRA A. & MÜLLER Z. (2003), CSABAI Z. & SZÉL GY. (1999), CSIKI E. (1903–1905, 1905–1908, 1909, 1946), ENDRŐDI S. (1957a, b, 1958, 1969), FINTHA I. (1972), GIDÓ Zs., HEGYESSY G. & SZÉL GY. (2003), GYÖRGY Z. & PODLUSSÁNY A. (2005), HEGYESSY G. & SZÉL GY. (2002), HORVATOVICH S. (1969), KASZAB Z. (1938, 1942, 1971, 1979), KOVÁCS T. (1994, 1998), KOVÁCS T., AMBRUS A. & MERKL O. (1999), KOVÁCS T. & HEGYESSY G. (1992, 1993a, b), KOVÁCS T., HEGYESSY G. & MERKL O. (2000), KOVÁCS T. & MERKL O. (2005), KOVÁCS T., MUSKOVITS J. & HEGYESSY G. (2000), KUTHY D. (1897), MERKL O. & MERTLIK, J. (2005), MUSKOVITS J. & HEGYESSY G. (2002), MUSKOVITS J., HEGYESSY G. & RAHMÉ N. (2003), NÁDAI L. & MERKL O. (2004), PODLUSSÁNY A. (2001), RUDNER J. (2000), SZALÓKI D. (1998), TÓTH L. (1973, 1981), VIG K. (1998) munkája.

2003-ban készült egy összesítés, amely a Bodrog és ártere magyarországi szakaszáról minden bogár-taxont figyelembe véve 1258 fajt tudott felsorolni (HEGYESSY, 2003). A Zempléni-hegység illetve a Zempléni Tájvédelmi Körzet védett bogárfajait sorolta fel HEGYESSY 2004-ben.

Védett bogarak

Abauj és Zemplén magyarországi tájegységeiről (a Zempléni-hegység, a Hernád-völgy, a Bodrogek és a Taktaköz területéről) eddig, a 140 hazai védett bogárfajból 75 fajt tudunk kimutatni. Ezek a következők:

Carabidae / Futóbogárfélék (24 faj)

Calosoma auropunctatum (Herbst, 1784) / aranypettyes bábrabló

Calosoma sycophanta (Linnaeus, 1758) / aranyos bábrabló

Carabus arcensis Herbst, 1784 / sokszínű futrinka

Carabus cancellatus Illiger, 1798 / ragyás futrinka

Carabus clathratus Linnaeus, 1761 / szárnyas futrinka

Carabus convexus Fabricius, 1775 / selymes futrinka

Carabus coriaceus Linnaeus, 1758 / bőrfutrinka

Carabus glabratus Paykull, 1790 / domború futrinka

Carabus granulatus Linnaeus, 1758 / mezei futrinka
Carabus hortensis Linnaeus, 1758 / arany pettyes futrinka
Carabus intricatus Linnaeus, 1761 / lapos kékfutrinka
Carabus linnei Panzer, 1810 / kárpáti futrinka
Carabus montivagus blandus Frivaldszky, 1865 / balkáni futrinka
Carabus nemoralis O. F. Müller, 1764 / ligeti futrinka
Carabus obsoletus Sturm, 1815 / pompás futrinka
Carabus scabriusculus Olivier, 1795 / érdes futrinka
Carabus ullrichi Germar, 1824 / rezes futrinka
Carabus variolosus Fabricius, 1787 / vízi futrinka
Carabus violaceus Linnaeus, 1758 / kék futrinka
Carabus zawadzki Kraatz, 1854 / zempléni futrinka
Cychrus attenuatus (Fabricius, 1792) / sárgalábú cirpelőfutó
Cychrus caraboides (Linnaeus, 1758) / fekete cirpelőfutó
Leistus terminatus (Hellwig in Panzer, 1793) / vöröslő cirpelőfutó
Stenolophus steveni Krynicki, 1832 / Steven-turzásfutó

Rhysodidae / Állasbogárfélék (1 faj)

Rhysodes sulcatus (Fabricius, 1787) / kerekvállú állasbogár

Dytiscidae / Csíkbogárfélék (1 faj)

Graphoderus bilineatus (De Geer, 1774) / széles tavicsíkbogár

Lucanidae / Szarvasbogárfélék (3 faj)

Lucanus cervus (Linnaeus, 1758) / nagy szarvasbogár
Dorcus parallelipipedus (Linnaeus, 1758) / kis szarvasbogár
Sinodendron cylindricum (Linnaeus, 1758) / tülkös szarvasbogár

Cetoniidae / Virágbogárfélék (5 faj)

Osmoderma eremita (Scopoli, 1763) / remetebogár
Gnorimus variabilis (Linnaeus, 1758) / nyolc pettyes virágbogár
Cetonischema aeruginosa (Drury, 1770) / pompás virágbogár
Netocia feberi (Kraatz, 1880) / rezes virágbogár
Netocia ungarica (Herbst, 1792) / bogáncsvirágbogár

Dynastidae / Óriásbogár-félék (1 faj)

Oryctes nasicornis holdhausi Minck, 1914 / orrszarvúbogár

Copridae / Ganéjtúróbogár-félék (1 faj)

Copris lunaris (Linnaeus, 1758) / holdszarvú ganéjtúró

Buprestidae / Díszbogárfélék (2 faj)

Capnodis tenebrionis (Linnaeus, 1761) / tükrös díszbogár
Eurythyrea quercus (Herbst, 1780) / tölgyfadíszbogár

Elateridae / Pattanóbogár-félék (1 faj)

Ampedus quadrisignatus (Gyllenhal, 1817) / négyfoltos pattanóbogár

Elmidae / Karmosbogárfélék (2 faj)

Macronychus quadrituberculatus P. W. J. Müller, 1806 / négytúpú karmosbogár
Potamophilus acuminatus (Fabricius, 1792) / nagy karmosbogár

Cucujidae / Lapbogárfélék (1 faj)

Cucujus cinnabarinus (Scopoli, 1763) / skarlátbogár

Tenebrionidae / Gyászbogárfélék (2 faj)

Hymenalia morio (L. Redtenbacher, 1849) / gyászos árnyékbogár

Probatiscus subrugosus (Duftschmid, 1812) / ráncos gyászbogár

Pyrochroidae / Bíborbogárfélék (1 faj)

Schizotus pectinicornis (Linnaeus, 1758) / kis bíborbogár

Meloidae / Nünükéfélék (3 faj)

Meloe decorus Brandt et Erichson, 1832 / díszes nünüke

Mylabris pannonica Kaszab, 1956 / pannon hólyaghúzó

Mylabris tenera Germar, 1834 / kis hólyaghúzó

Cerambycidae / Cincérfélék (25 faj)

Acanthocinus aedilis (Linnaeus, 1758) / daliás cincér

Agapanthiola leucaspis (Steven, 1817) / magyar bogánscincér

Aromia moschata (Linnaeus, 1758) / pézsmacincér

Calamobius filum (Rossi, 1790) / szalmacincér

Cardoria scutellata (Fabricius, 1792) / sarlófücincér

Cerambyx cerdo Linnaeus, 1758 / nagy hőscincér

Cerambyx miles Bonelli, 1823 / katonás hőscincér

Cortodera holosericea (Fabricius, 1801) / selymes cserjecincér

Deroplia genei (Aragona, 1830) / keskeny tölgycincér

Leiopis punctulatus (Paykull, 1800) / feketemintás gesztcincér

Leptura arcuata Panzer, 1793 / szalagos karcsúcincér

Lioderina linearis (Hampe, 1870) / mandulacincér

Megopis scabricornis (Scopoli, 1763) / diófácincér

Morimus funereus Mulsant, 1863 / gyászincér

Musaria argus (Frölich, 1793) / árgusszemű cincér

Necydalis major Linnaeus, 1758 / nagy fürkészcincér

Oberea euphorbiae (Germar, 1813) / nagy kutyatejcincér

Pilemia hirsutula (Frölich, 1793) / macskaherecincér

Purpuricenus budensis (Goeze, 1783) / bíborcincér

Purpuricenus kaehleri (Linnaeus, 1758) / vércincér

Rhamnusium bicolor (Schränk, 1781) / kétszínű nyárfacincér

Rosalia alpina (Linnaeus, 1758) / havasi cincér

Semanotus ruscicus (Fabricius, 1776) / borókacincér

Theophilea subcylindricollis Hladil, 1988 / hengeres szalmacincér

Trichoferus pallidus (Olivier, 1790) / sápadt éjcincér

Chrysomelidae / Levélbogárfélék (1 faj)

Antipus macropus (Illiger, 1800) / dárdahere-zsákhordóbogár

Curculionidae / Ormányosbogár-félék (1 faj)

Gasterocercus depressirostris (Fabricius, 1792) / laposorrú ormányosbogár

A hazai védelmen túl néhány (11 faj) Natura 2000 Annex II. listán szereplő fajt is találunk a fentiek között. Ilyenek: *Carabus variolosus*, *Carabus zawadzki*, *Rhysodes sulcatus*, *Graphoderus bilineatus*, *Lucanus cervus*, *Osmoderma eremita*, *Cucujus cinnabarinus*, *Probatiscus subrugosus*, *Cerambyx cerdo*, *Morimus funereus*, *Rosalia alpina*. Ez a magyarországról ismert 20 listás fajnak több mint a fele, amely tény erősíti az abaúji és zempléni tájak természeti értékességét.

Irodalom

- ÁDÁM L. & HEGYESSY G. (1998): Adatok a Zempléni-hegység, a Hernád-völgy, a Bodrogek, a Rétköz és a Taktaköz lemezescsapú bogárfaunájához (Coleoptera: Scarabaeoidea). Zempléni Táj – Információk Északkelet-Magyarország természeti értékeiről 2: 80 pp.
- ÁDÁM L. & HEGYESSY G. (2001): Adatok a Zempléni-hegység, a Hernád-völgy, a Bodrogek, a Rétköz és a Taktaköz holylvafaunájához (Coleoptera). A sátoraljaújhelyi KazinczyFerenc Múzeum Füzetei 5: 250 pp.
- ÁDÁM L. & HEGYESSY G. (2004): Abatúj és Zemplén tájainak ragadozó vízbogarai (Coleoptera). Információk Északkelet-Magyarország természeti értékeiről 4: 97 pp.
- BIRÓ L. (1883): Adatok Zemplén megye természetrajzi ismeretéhez. (II. Dr. Chyzer Kornél gyűjteményének bogarai.) In: A magyar orvosok és természetvizsgálók 1882. aug. 23-tól aug. 27-ig Debreczenben tartott XXII. vándorgyűlésének történeti vázlata és munkálatai. Budapest, pp. 195–232.
- CHYZER B. (1886): A Gnaptor spinimanus Zemplénmegyében. Rovartani Lapok 3 (2): 44–45.
- CHYZER K. (1885a): Újabb adatok Zemplénmegye bogárfaunájához I. Rovartani Lapok 2 (5): 100–106.
- CHYZER K. (1885b): Újabb adatok Zemplénmegye bogárfaunájához II. Rovartani Lapok 2 (6): 122–125.
- CSABAI Z. (2001): Adatok az Észak-Alföld vízbogár-faunájához (Coleoptera: Haliplidae, Dytiscidae, Noteridae, Gyrimidae, Spercheidae, Hydrochidae, Hydrophilidae). Folia Historico Naturalia Musei Matraensis 25: 227–252.
- CSABAI Z. (2003a): Vízbogarak kishatározója III. kötet. Víz Természet- és Környezetvédelem 17: 280 pp.
- CSABAI Z. (2003b): Ritka és elfelejtett vízbogarak Magyarországon II. – A Berosus génusz Enoplurus alnemének fajai (Coleoptera: Hydrophilidae). Folia Historico Naturalia Musei Matraensis 27: 211–216.
- CSABAI Z., BODA P. & MÓRA A. (2003): Contribution to the aquatic beetle and aquatic bug fauna of Hernád and its environments (Coleoptera: Hydradephaga, Hydrophiloidea; Heteroptera: Gerromorpha, Nepomorpha). Folia Historico Naturalia Musei Matraensis 27: 91–100.
- CSABAI Z., BODA P., MÓRA A. & MÜLLER Z. (2003): Aquatic beetles, aquatic and semiaquatic bugs, dragonfly and caddisfly larvae from 32 backwaters in the Upper-Tisza-region, NE Hungary (Coleoptera: Hydradephaga, Hydrophiloidea; Heteroptera: Gerromorpha, Nepomorpha; Odonata; Trichoptera). Folia Historico Naturalia Musei Matraensis 27: 217–235.
- CSABAI Z. & SZÉL GY. (1999): Checklist of Spercheidae, Hydrochidae, Helophoridae, Hydrophilidae and Hydraenidae of Hungary (Coleoptera). Folia entomologica hungarica 60: 213–230.
- CSIKI E. (1903–1905): Magyarország Cerambycidái, I–XXII. Rovartani Lapok 10 (1903): 75–78, 100–105, 116–118, 138–141, 161–165, 181–183, 200–207; 11 (1904): 35–39, 56–60, 79–83, 98–104, 122–123, 135–144, 166–170, 187–190, 208–210; 12 (1905): 14–16, 36–38, 61–64, 81–83, 147–151, 163–165.
- CSIKI E. (1905–1908): Magyarország bogárfaunája. Vezérfonal a magyar szent korona országainak területén előforduló bogarak megismeréséhez. 1: Általános rész. – Adephaga: 1. Caraboidea. Budapest, 546 pp.
- CSIKI E. (1909): Magyarország bogárfaunája. Vezérfonal a magyar szent korona országainak területén előforduló bogarak megismeréséhez. 2 (1): 80 pp.
- CSIKI E. (1946): Die Käferfauna des Karpaten-beckens. 1. Allgemeiner Teil und Caraboidea. Naturwissenschaftliche Monographien IV., Budapest, 798 pp.
- ELEK Z. (2002): Carabid Fauna of the Long-erdő Forest. Acta Biologica Debrecina (2002) 24: 81–85.
- ENDRŐDI S. (1957a): A lemezescsapú bogarak (Lamellicornia) kárpátmedencei lelőhelyadatai. Folia entomologica hungarica 10: 145–226.
- ENDRŐDI S. (1957b): Az eszelény-félék (Attelabidae) kárpátmedencei lelőhelyadatai. Folia entomologica hungarica 10: 481–494.
- ENDRŐDI S. (1958): A szubogarak (Scolytidae) kárpátmedencei lelőhelyadatai. Folia entomologica hungarica 11: 21–43.
- ENDRŐDI S. (1969): Az ormányosbogarak (Col., Curculionidae) kárpátmedencei lelőhelyadatai. IV. Folia entomologica hungarica 22 (2): 311–348.
- FINTHA I. (1972): Ritka bogárfaj (Trox cadaverinus Ill.) a debreceni Nagyerdőben. Folia entomologica hungarica 25 (2): 499–500.
- GIDÓ ZS., HEGYESSY G. & SZÉL GY. (2003): A Helophorus (Rhopalohelophorus) croaticus Kuwert, 1866 hazai előfordulása. Folia entomologica hungarica 64 354–355.
- GYÖRGY Z. & PODLUSSÁNY A. (2005): Notes on Curculionidea of Hungary (Coleoptera: Anthribidae, Eirirhimidae, Curculionidae, Scolytidae). Folia entomologica hungarica 66: 57–62.
- HEGYESSY G. (1990): A Zempléni-hegység északi részének futóbogár faunája. diplomadolgozat, kézirat, Debrecen, 54 pp.

- HEGYESSY G. (1997): Sátoraljaújhely környékének cincérei (Coleoptera: Cerambycidae). *Információk Északkelet-Magyarország természeti értékeiről* 1: 68 pp.
- HEGYESSY G. (2002): Adatok Balsa, Gávavencsellő és Tiszabercel Tisza menti területeinek futóbogairól (Coleoptera: Carabidae). *Acta Biologica Debrecina Oecologica Hungarica* 11/2: 79–93.
- HEGYESSY G. (szerk.) (2003): A Bodrog vízében és árterén található élőlények komplex felmérése. Zárójelentés, kézirat, 28 pp
- HEGYESSY G. (2004): Védett bogarak a Zempléni-hegység területén. Húsz éves a Zempléni Tájvédelmi Körzet. Előadássorozat, Sátoraljaújhely, 23–27.
- HEGYESSY G. & KOVÁCS T. (1998): A Zempléni-hegység cincérei (Coleoptera: Cerambycidae). *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* (1997) 2: 223–245.
- HEGYESSY G. & SZÉL GY. (2002): A Mátra Múzeum bogárgyűjteménye. Futóbogarak (Coleoptera: Carabidae). *Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis* 26: 189–220.
- HORVATOVICH S. (1969): A kárpátmedencei lágytestű bogarak (Col., Malacodermata) faunisztikai és fenológiai adatai. *Folia entomologica hungarica* 22: 131–249.
- KASZAB Z. (1938): Történelmi Magyarország Tenebrionidái. *Annales Musei Nationalis Hungarici* 31 (1937–38): 16–107.
- KASZAB Z. (1942): Die Meloiden Ungarns (Coleopt.). *Fragmenta Faunistica Hungarica* 5 (2): 33–45.
- KASZAB Z. (1971): Cincérek – Cerambycidae. Magyarország állatvilága – Fauna Hungariae 106: 283 pp.
- KASZAB Z. (1979): Felemás lábfejű bogarak II. – Heteromera II. Magyarország Állatvilága – Fauna Hungariae 134: 100 pp.
- KOVÁCS T. (1994): A Mátra Múzeum bogárgyűjteménye, Cerambycidae (Coleoptera) *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis*, 19: 137–164.
- KOVÁCS T. (1998): Magyarországi cincérek tápnövény- és lelőhelyadatai (Coleoptera: Cerambycidae). *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* (1997) 22: 247–255.
- KOVÁCS T., AMBRUS A. & MERKL O. (1999): *Potamophilus acuminatus* (Fabricius, 1792) and *Macronychus quadrituberculatus* P. W. J. Müller, 1806: new record from Hungary (Coleoptera: Elmidae). *Folia entomologica hungarica* 60: 187–194.
- KOVÁCS T. & HEGYESSY G. (1992): Új és ritka fajok Magyarország cincérfaunájában (Coleoptera, Cerambycidae). *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 17: 181–188.
- KOVÁCS T. & HEGYESSY G. (1993a): Három melegkedvelő tölgyes Cerambycidae faunájának összehasonlítása. *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis*, 18: 69–73.
- KOVÁCS T. & HEGYESSY G. (1993b): Új és ritka bogarak (Coleoptera) Magyarországról. *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 18: 75–79.
- KOVÁCS T. & HEGYESSY G. (2003): A Felső-Tisza-vidék és Bátorliget cincérfaunája (Coleoptera: Cerambycidae). *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 27: 197–209.
- KOVÁCS T., HEGYESSY G. & MERKL O. (2000): Új és ritka bogarak (Coleoptera) Magyarországról II. *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 24: 197–203.
- KOVÁCS T. & MERKL O. (2005): Data to the Hungarian distribution of some aquatic beetles, with notes on an extralimital species (Coleoptera: Gyrinidae, Haliplidae, Elmidae, Dryopidae). *Folia entomologica hungarica* 66: 81–94.
- KOVÁCS T., MUSKOVITS J. & HEGYESSY G. (2000): Magyarországi cincérek tápnövény- és lelőhelyadatai III. (Coleoptera: Cerambycidae) *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 24: 205–220.
- KUTHY D. (1896): Coleoptera. In: *A Magyar Birodalom Állatvilága (Fauna Regni Hungariae)*. Budapest, 1–213.
- MERKL O. & MERTLIK, J. (2005): Distributional notes and checklist of click beetles (Coleoptera: Elateridae) from Hungary. *Folia entomologica hungarica* 66: 63–80.
- MOCSÁRY S. (1875): Adatok Zemplén- és Ungmegyék faunájához. *Mathematikai és természettudományi Közlöny* 13: 131–185.
- MUSKOVITS J. & HEGYESSY G. (2002): Magyarország díszbogarak (Coleoptera: Buprestidae) – Jewel beetles of Hungary. *Grafon Kiadó, Nagykovácsi*, 404 pp.
- MUSKOVITS J., HEGYESSY G. & RAHMÉ N. (2003): Adatok Magyarország díszogár-faunájának ismeretéhez (Coleoptera: Buprestidae). *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve* 46–47(2001–2002): 13–24.
- NÁDAI L. & MERKL O. (2004): Magyarország irhabogárféléinek lelőhelyadatai (Coleoptera: Trogidae). *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 28: 111–122.
- NYÍRI T. (2003): Szerencs és környéke természeti értékei és azok megjelenítése a Bocskai István Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola helyi tantervében. In: *Frisnyák Sándor és Gál András (szerk.) Szerencs és a*

- Zempléni-hegység. A Szerencsen 2003. május 16–17-én megtartott tudományos konferencia előadásai. Szerencs–Nyíregyháza, 319–333.
- PODLUSSÁNY A. (2001): Új ormányosalkatú bogárfajok Magyarország faunájában (Coleoptera: Curculionoidea). *Folia entomologica hungarica* 62: 372–378.
- RUDNER J. (2000): Délkelet-Közép-Európa tapogatósbogár faunájának (Coleoptera: Pselaphidae) alapvetése. szakdolgozat, kézirat, Szeged, 130 pp.
- SZALÓKI D. (1998): A Mátra Múzeum bogárgyűjteménye, Malacodermata és Heteromera (részben) (Coleoptera). *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* (1997) 22: 145–174.
- SZERÉNYI G. (1983): Adatok a zempléni cincérek cönológiájának ismeretéhez. *Folia entomologica hungarica* 44/2: 333–336.
- TÓTH L. (1973): A Kárpátmedence felemáslábfejű bogarainak (Coleoptera, Heteromera) lelőhelyadatai I. *Folia entomologica hungarica* 26 (1): 165–192.
- TÓTH L. (1981): Fundortangaben der Heteromeren (Coleoptera: Heteromera) aus dem Karpathen-Becken. *Folia entomologica hungarica* 34: 221–237.
- VIG K. (1998): Leaf beetle collection of the Mátra Museum, Gyöngyös, Hungary (Coleoptera, Chrysomelidae sensu lato). *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* (1997) 22: 175–201.

HEGYESSY Gábor
Kazinczy Ferenc Múzeum,
H-3980 SÁTORALJAÚJHELY
Dózsa Gy. u. 11.
Pf.: 40.
hegyessy @hermuz.hu

